

Riktlinjer för sammanläggningsavhandlingar och samförfattande inom forskarutbildningen i Utbildningsvetenskap

Följande riktlinjer har fastställts av Institutionsstyrelsen 2024-01-15

Utbildningsvetenskap är ett brett forsknings- och forskarutbildningsämne, som inkluderar många olika forskningsmetoder, -teorier och vetenskapstraditioner. De tidiga avhandlingarna som färdigställdes inom Utbildningsvetenskap vid Lunds universitet var monografier, men det är också möjligt att författa en sammanläggningsavhandling. Nedanstående principer har diskuterats inom institutionens handledarkollegium för att säkerställa att alla som är engagerade inom institutionens forskning och forskarutbildning arbetar utifrån gemensamma riktlinjer.

Sammanläggningsavhandling

En avhandling skall vara ett självständigt vetenskapligt arbete. Sammanställning av flera artiklar godtas som avhandling, tillsammans med en rambeskrivning (s.k. kappa), om artiklarna är relaterade till samma forskningsområde så att de tillsammans utgör en helhet. Med artikel avses även kapitel i antologi eller del av monografi.

Med en sammanläggningsavhandling menas en avhandling som består av vetenskapliga publikationer eller manuskript som godkänts för publicering och som behandlar samma problemkomplex eller något annat arbete som uppfyller motsvarande vetenskapliga kriterier. Till publikationerna kan även höra sampublicationer (se mer nedan om samförfattarskap) där författarens självständiga andel kan påvisas.

Riktlinjer för omfattningen av arbetet och rambeskrivningen som skall ingå i en sammanläggningsavhandling preciseras nedan.

Omfattningen av arbetet

En sammanläggningsavhandling bör bestå av tre till fyra artiklar. För en licentianduppsats gäller två artiklar. Doktoranden/licentianden bör vara ensamförfattare till en av dem. Minst hälften av artiklarna bör vara publicerade eller accepterade för publicering vid disputationen och övriga av den kvaliteten att de är publiceringsbara i tidskrifter/antologier med 'peer-review', eller motsvara kraven för publicering i en annan typ av vetenskaplig publikationsserie.

Rambeskrivning (kappa)

Utöver artiklarna skall sammanläggningsavhandlingen innehålla en rambeskrivning av arbetet, en s.k. "kappa". Doktoranden/licentianden skall vara ensamförfattare till rambeskrivningen. Denna utgör en väsentlig del av avhandlingen och bör omfatta minst 50 sidor (för licentiander minst 25 sidor) plus eventuella bilagor. Kappan skall sammanfatta den/de teorier som arbetet tar utgångspunkt i och de problemställningar och konklusioner som läggs fram i artiklarna så att sammanläggningsavhandlingen framstår som en sammanhängande enhet. Om sammanläggningsavhandlingen innehåller publicerade artiklar och forskningsfältet sedan publiceringen hunnit genomgå en väsentlig utveckling

skall sammanfattningen också innehålla en uppdatering så att avhandlingen som helhet framstår som aktuell. Rambeskrivningen skall vidare innehålla en redogörelse för, och diskussion av, använd metod och metodologi samt det empiriska materialet. Oavsett antalet och typen av artiklar skall dessa och kappan sammantaget behandla ett sammanhållet forskningsområde så att den studerandes egen helhetsprestation motsvarar de krav som ställs på en avhandling.

Medförfattarskap

Till artiklar med en eller flera författare skall bifogas ett s.k. medförfattarintyg som dokumenterar omfattningen och karaktären av doktorandens bidrag till artikeln. För varje samförfattad artikel bifogas således en redogörelse, signerad av medförfattaren/-författarna, där varje enskild skribents bidrag till artikeln framgår.

Utbildningsvetenskapliga institutionen och dess handledarkollegium ställer sig bakom de riktlinjer för medförfattarskap som fastställts av SWERA, "Swedish Educational Research Association: Riktlinjer för medförfattarskap" (2022-10-05). Samtliga 4 kriterier för medförfattarskap bör i normalfallet vara uppfyllda, dvs "den som anges som författare skall (1) i betydande mån ha bidragit till publikationen, exempelvis genom att ansvara för eller ha bidragit till dess grundläggande idé, design, datainsamling, databearbetning, teoriutveckling, analys eller tolkning. Den skall också (2) ha, ensam eller tillsammans med andra, skrivit det ursprungliga manuskriptet och/eller i betydande grad deltagit i det fortsatta revisionsarbetet med insatser av vetenskaplig karaktär. Den skall vidare (3) ha godkänt slutversionen av publikationen. Den skall slutligen (4) kunna och vara beredd att offentligt försvara publikationen och dess resultat.

Bedömning av sammanläggningsavhandling

Även om artiklarna via sakkunnigförfarande redan har utvärderats, ansvarar såväl betygsnämnden som opponenter för en ytterligare granskning av artiklarna. Betygsnämnden ansvarar även för sedvanlig bedömning av hela avhandlingen. Bedömningen av avhandlingen baserar sig inte på antalet eller typen av artiklar, eller de tidskrifter de publicerats i, utan på den studerandes insats i varje artikel och den sammanlagda vetenskapliga kontributionen.